

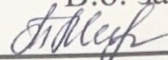
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Кафедра державно-правових дисциплін та адміністративного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Мілова Т.М

(протокол № 1 від 31.08.2021)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 10 (НПП 2.1.1.02) КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність/напрямок 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма Право
(назва)

факультет історії та права
(назва факультету)

форма навчання денна/заочна
(денна, заочна)

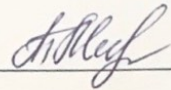
2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма з **Конституційного права України** для студентів за спеціальністю **081 Право** освітня програма **Право** на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник Мілова Т.М., доцент кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права, кандидат юридичних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

В.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права

Мілова Т.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання*
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність/напрямок: 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		38 год.	8 год.
		Практичні, семінарські:	
		34 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	-год год.
		Самостійна робота:	
		78 год.	140 год.
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	
		Вид контролю	
		екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: здобуття студентами глибоких та ґрунтовних знань чинного конституційного законодавства України, використання їх при аналізі політико-правових та соціально-економічних явищ, а також у професійній діяльності; сприяти формуванню громадсько-політичної та правової культури майбутнього юриста.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів із змістом основних засад конституційного права України;
- розкрити місце конституційного права України в системі права, його вплив на інші галузі права та на державотворчі процеси в Україні;
- проаналізувати тенденції розвитку сучасного конституційного права;
- виробити у студентів навички застосування конституційних норм на практиці при розв'язанні практичних завдань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК).

загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-2);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-4);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-8);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК-13);
- цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК-14);
- прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК-15).

фахові:

- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК-3);
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів конституційного права (ФК-7);
- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ФК-8);
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (ФК-12);
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності (ФК-13);

Програмні результати навчання:

- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої конституційно-правової проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання (ПРН-2);
- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами (ПРН-7);
- використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ПРН-8);
- працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи (ПРН-17);
- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм конституційного права (ПРН-19);
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів в межах конституційного права (ПРН-20);
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН-21);

- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних конституційно-правових ситуаціях (ПРН-22);

- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних конституційно-правових ситуаціях (ПРН-23).

3. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Тема 1. Конституційне право України як галузь права, наука і навчальна дисципліна

Поняття та предмет Конституційного права України. Групи суспільних відносин, які складають предмет Конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі національного права України. Співвідношення конституційного права з іншими галузями права України.

Особливості методу конституційно-правового регулювання. Імперативний, установчий, універсальний та централізований характер методу конституційного регулювання.

Поняття і предмет науки конституційного права України. Система науки конституційного права. Функції та методологія науки конституційного права. Актуальні питання науки конституційного права України на сучасному етапі.

Конституційне право України як навчальна дисципліна. Система конституційного права України як навчальної дисципліни.

Тема 2: Система конституційного права України

Поняття та складові елементи системи конституційного права України. Принципи конституційного права: загальні й спеціальні.

Інститути конституційного права: поняття, особливості, види (надінститути й підінститути, галузеві та міжгалузеві).

Конституційно-правові норми: поняття, ознаки, структура, особливості, класифікація.

Тема 3: Джерела конституційного права України

Поняття й зміст джерел конституційного права. Пам'ятки права України.

Ознаки джерел конституційного права: загальні та спеціальні. Класифікація джерел конституційного права за характером волевиявлення, змістом, формою, територією дії, часом дії, чинністю тощо.

Конституція України – основне джерело конституційного права. Акти всеукраїнського референдуму. Закони: конституційні і звичайні. Акти Конституційного Суду України. Акти Президента України. Постанови Кабінету Міністрів. Декларації, акти і конституційні договори. Акти Центральної виборчої комісії. Акти реагування Уповноваженого Верховної Ради з прав людини та інші. Юридична природа джерел конституційного права.

Конституційні засади співвідношення національного та міжнародного права. Вплив міжнародного права на систему джерел українського

конституційного права.

Тема 4: Конституція як Основний Закон держави

Поняття й основні властивості Конституції України. Конституціоналізм як загальна теорія Конституції. Основні етапи становлення Конституції України. Конституційний процес.

Класифікація конституцій. Форма і структура конституції України. Функцій конституції. Реалізація та правова охорона Конституції України. Підготовка, прийняття й зміна Конституції України.

Тема 5: Конституційно-правові відносини та конституційно-правова відповідальність

Конституційно-правові відносини: поняття, ознаки, особливості, суб'єкти та об'єкти. Юридичні факти в конституційному праві.

Конституційно-правова відповідальність: поняття, ознаки, підстави, особливості, суб'єкти, об'єкти, види та санкції. Ретроспективна (негативна) та перспективна (позитивна) конституційно-правова відповідальність.

Тема 6: Основи конституційного ладу України

Загальні засади – форма вираження основ конституційного ладу України. Поняття, сутність і ознаки конституційного ладу України. Основні принципи конституційного ладу України. Конституційні засади державного суверенітету України. Гарантії конституційного ладу України.

Поняття державного ладу України. Ознаки Української держави. Механізм та основні функції Української держави.

Поняття і сутність суспільного ладу. Основні принципи та система суспільного ладу України. Конституційні засади функціонування національно-культурної сфери в Україні.

Конституційний статус української мови як державної. Поняття та характеристика конституційного статусу національних меншин в Україні.

Поняття громадянського суспільства. Конституційно-правові передумови становлення в Україні громадянського суспільства. Конституційні засади громадянського суспільства. Принцип багатоманітності в системі конституційних засад формування та функціонування громадянського суспільства.

Правовий статус громадських об'єднань, принципи їхньої організації та функціонування. Компетенція громадських об'єднань. Правові основи контролю держави за організацією й діяльністю громадських об'єднань.

Конституційний статус політичних партій. Порядок створення політичних партій. Принципи діяльності політичних партій. Заборона політичних партій за конституційним законодавством України.

Тема 7: Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.

Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права. Поняття, структура, види та принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина.

Поняття громадянства і належність до громадянства України. Політико-правові принципи громадянства України. Підстави набуття та припинення громадянства України. Умови набуття громадянства України.

Органи, які вирішують питання, пов'язані з громадянством України та їхні компетенції. Документи, що підтверджують громадянство України.

Правовий статус іноземців в Україні. Поняття «іноземець». Види політичних режимів іноземців. Права й обов'язки іноземців. Порядок в'їзду іноземців на територію України і виїзду за її межі. Відповідальність іноземців.

Поняття та правовий статус осіб без громадянства в Україні.

Поняття й правовий статус біженців, осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, закордонних українців та іммігрантів в Україні.

Тема 8: Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина України

Тенденції конституційно-правового регулювання основних прав, свобод і обов'язків людини й громадянина. Покоління прав людини. Індивідуальні й колективні права.

Поняття і види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні

Система прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. Громадянські (фізичні, особисті), політичні, економічні, соціальні (соціально-економічні), культурні (духовні) права і свободи людини й громадянина України.

Конституційні обов'язки людини й громадянина України.

Система гарантій прав, свобод та обов'язків.

Співвідношення міжнародно-правового та внутрішньодержавного регулювання прав і свобод людини та забезпечення міжнародних стандартів прав і свобод людини в Україні.

Обмеження прав людини та гарантії прав громадян України в умовах надзвичайного та воєнного станів. Права, які не можуть бути обмеженими за будь-яких умов.

Тема 9: Форми безпосередньої демократії

Поняття, зміст та форми народного волевиявлення. Поняття прямого (безпосереднього) народовладдя. Основні форми безпосередньої демократії: види та загальна характеристика.

Поняття виборів. Становлення інституту виборів. Виборчі цензи. Активне та пасивне виборче право. Основні принципи виборчого права в Україні. Види виборчих систем. Виборча система України.

Виборчий процес та його стадії.

Правова регламентація порядку організації та проведення виборів народних депутатів в Україні.

Правова регламентація порядку організації та проведення виборів Президента в Україні.

Відповідальність за порушення виборчого законодавства в Україні.

Поняття і види референдумів. Всеукраїнський та місцеві референдуми. Принципи й порядок проведення референдумів. Правовий статус комісій по проведенню референдумів. Визначення результатів референдуму. Юридичні наслідки референдумів.

Відповідальність за порушення законодавства про референдуми.

Інші форми безпосередньої демократії: народні обговорення, громадські слухання, народні ініціативи, збори, мітинги, походи, демонстрації тощо.

РОЗДІЛ 2

Тема 10: Теоретичні основи організації та здійснення державної влади

Державна влада як інститут конституційного права. Теорія і практика співвідношення в Конституції України принципів народного суверенітету і розподілу державної влади.

Конституційні загальні засади закріплення, організації та здійснення державної влади в Україні. Поняття, система і види органів державної влади. Концепція розподілу державної влади.

Тема 11: Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні

Загальна теорія і стан парламентаризму. Парламент – Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Функції і повноваження Верховної Ради України. Установча, законодавча, контрольна функції.

Основні форми діяльності Верховної Ради України. Сесія Верховної Ради України – основна організаційно-правова форма її діяльності.

Законодавчий процес. Законодавча ініціатива. Суб'єкти права законодавчої ініціативи. Попередній розгляд законопроектів у Верховній Раді України. Порядок прийняття законів та інших актів Верховної Ради України. Вето Президента України. Опублікування і вступ в силу актів Верховної Ради України. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України».

Поняття конституційно-правового статусу народного депутата України. Природа депутатського мандата.

Форми діяльності, права та обов'язки народного депутата України. Депутатський запит, депутатське звернення. Юридичні гарантії депутатської діяльності. Відповідальність народних депутатів. Підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини в механізмі забезпечення прав особи. Правовий статус, функції та повноваження Уповноваженого з прав людини. Гарантії діяльності Уповноваженого з прав людини.

Тема 12: Конституційно-правовий статус Президента України.

Загальна характеристика інституту президента як глави держави. Обумовленість статусу глави держави формою правління. Особливості статусу Президента України. Становлення інституту Президента в Україні.

Порядок обрання Президента України. Призначення і проведення виборів Президента України. Чергові, позачергові та повторні вибори Президента України. Реєстрація кандидатів у Президенти України. Встановлення результатів виборів. Вступ на посаду Президента України. Закон України «Про вибори Президента України».

Підстави дострокового припинення повноважень Президента України. Усунення його з поста в порядку імпічменту.

Функції та повноваження Президента України щодо представництва держави всередині країни і в міжнародних відносинах; призначення й оголошення виборів і референдумів; формування й функціонування органів державної влади; законодавчої влади; вирішення кадрових питань тощо.

Акти (укази і розпорядження) Президента України. Нормативні Укази Президента України та їхня юридична сила. Порядок вступу в силу указів і розпоряджень Президента України.

Конституційний статус Ради національної безпеки та оборони.

Офіс Президента України: організаційна структура, функції, повноваження.

Тема 13: Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні

Поняття виконавчої влади і система її органів.

Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади, його склад, функції та повноваження. Закон України «Про Кабінет Міністрів України». Процес призначення та повноваження Прем'єр-міністра України. Порядок формування і склад Кабінету Міністрів України.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом.

Місцеві органи державної виконавчої влади України. Місцева державна адміністрація: склад, порядок формування, повноваження, акти. Голови місцевих державних адміністрацій: правовий статус, порядок призначення та припинення повноважень. Закон України «Про місцеві державні адміністрації».

Тема 14: Судова влада та прокуратура в Україні.

Конституційно-правовий статус і соціальне призначення органів судової влади. Судова система України. Принципи її побудови та функціонування. Конституційні засади судочинства.

Конституційно-правові засади утворення й функціонування судів загальної юрисдикції. Місцеві суди (суди I інстанції). Апеляційні суди. Вищі спеціалізовані суди.

Верховний Суд: порядок формування, структура, компетенції та організація діяльності. Голова Верховного Суду. Пленуми Верховного Суду. Закон України «Про судоустрій та статус суддів в Україні».

Функції та повноваження судів загальної юрисдикції. Правовий статус суддів.

Правовий статус Вищої ради правосуддя та її повноваження. Адвокатура в Україні. Статус і роль адвокатури в системі судового захисту прав людини.

Поняття правового статусу прокуратури України. Закон України «Про прокуратуру». Система і структура органів прокуратури. Принципи організації та порядок діяльності органів прокуратури. Генеральна прокуратура. Функції і повноваження прокуратури. Акти органів прокуратури.

Тема 15: Конституційний Суд України.

Конституційний Суд України – орган конституційної юрисдикції в Україні. Закон України «Про Конституційний Суд України».

Порядок формування і склад Конституційного Суду України. Вимоги до кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України. Статус судді Конституційного Суду України. Гарантії незалежності й недоторканності судді Конституційного Суду України.

Функції та повноваження Конституційного Суду України.

Порядок діяльності Конституційного Суду і процедури розгляду ним справ. Форми звернення до Конституційного Суду України. Поняття та суб'єкти конституційного подання. Конституційне звернення. Порядок звернення до Конституційного Суду України.

Конституційна скарга: поняття, суб'єкти, вимоги, терміни.

Порядок розгляду справ Конституційним Судом України. Акти Конституційного Суду України та їх юридичне значення.

Тема 16: Територіальний устрій України

Поняття, принципи та форми територіального устрою. Поняття та форма територіального устрою України. Ознаки України як унітарної держави.

Поняття, система та принципи адміністративно-територіального устрою України. Особливості статусу міст Києва та Севастополя.

Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим (далі АРК) у складі України. Законодавство, яке регулює правовий статус АРК. Конституція АРК. Розподіл владних повноважень між Україною та АРК.

Порядок формування, функції та повноваження Верховної Ради АРК. Порядок формування, статус та компетенції Ради Міністрів АРК.

Представництво Президента України в АРК.

Забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України.

Тема 17: Конституційно-правовий статус місцевого самоврядування в Україні

Поняття місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання питань місцевого самоврядування. Європейська Хартія місцевого самоврядування. Конституція України про місцеве самоврядування. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Територіальна основа, принципи і система місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада як єдине джерело і безпосередній носій місцевого самоврядування.

Представницькі органи місцевого самоврядування й порядок їх формування. Компетенція місцевих рад і організація їхньої роботи. Акти місцевих рад. Голова місцевої ради: порядок обрання, повноваження, акти. Виконкоми місцевих рад, їхній склад, повноваження і порядок формування.

Організаційно-правова та матеріально-фінансова основи місцевого самоврядування. Правові основи взаємовідносин органів місцевого самоврядування з державними органами. Підлеглість органів місцевого самоврядування з питань здійснення делегованих повноважень.

Гарантії місцевого самоврядування. Відповідальність органів, службових та посадових осіб місцевого самоврядування. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Тема 1. Конституційне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна	8	2	2	-	-	4	7	1	-	-	-	6
Тема 2. Система конституційного права України.	7	2	1	-	-	4	9	1	-	-	-	8
Тема 3. Джерела конституційного права України.	7	2	1	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 4. Конституція України як Основний Закон держави.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 5. Конституційно-правові відносини та	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8

конституційно-правова відповідальність.												
Тема 6. Основи конституційного ладу України.	8	2	2	-	-	4	10	-	2		-	8
Тема 7. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 8. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.	8	2	2			4	8	-	-	-	-	8
Тема 9. Форми безпосередньої демократії.	10	4	2		-	4	10	2	-	-	-	8
Разом за розділом 1	72	20	16	-	-	36	76	4	2	-	-	70
Розділ 2												
Тема 10. Теоретичні основи організації і здійснення державної влади.	6	2	-	-	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 11. Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні.	12	2	4	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 12. Конституційно-правовий статус Президента України.	12	2	4	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 13. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади.	12	2	4	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 14. Судова влада та прокуратура в Україні.	8	2	2	-	-	4	9	1	-	-	-	8
Тема 15. Конституційний Суд України.	10	4	2	-	-	4	9	1		-	-	8
Тема 16. Територіальний устрій України.	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 17. Конституційно-правовий статус	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10

місцевого самоврядування в Україні.												
Разом розділом 2	78	18	18	-	-	42	74	4	-	-	-	70
Усього годин	150	38	34	-	-	78	150	8	2	-	-	140

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1.		16	2
1.	Конституційне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна	2	-
2.	Система та джерела конституційного права України	2	-
3.	Конституція України як Основний Закон держави	2	-
4.	Конституційно-правові відносини та конституційно-правова відповідальність	2	-
5.	Основи конституційного ладу України	2	2
6.	Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні	2	-
7.	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина України	2	-
8.	Форми безпосередньої демократії	2	-
Розділ 2.		18	-
9.	Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні	4	-
10.	Конституційно-правовий статус Президента України	4	-
11.	Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні	4	-
12.	Судова влада та прокуратура в Україні	2	-
13.	Конституційний Суд України	2	-
14.	Конституційно-правовий статус місцевого самоврядування в Україні	2	-
Разом		34	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

		денна форма	заочна форма
Розділ 1.		36	70
1.	Конституційне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна	4	6
2.	Система конституційного права України	4	8
3.	Джерела конституційного права України	4	8
4.	Конституція України як Основний Закон держави	4	8
5.	Конституційно-правові відносини та конституційно-правова відповідальність	4	8
6.	Основи конституційного ладу України	4	8
7.	Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні	4	8
8.	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина України	4	8
9.	Форми безпосередньої демократії	4	8
Розділ 2.		42	70
10.	Теоретичні основи організації і здійснення державної влади	4	8
11.	Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні	4	10
12.	Конституційно-правовий статус Президента України	6	10
13.	Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні	6	8
14.	Судова влада та прокуратура в Україні	4	8
15.	Конституційний Суд України	6	8
16.	Територіальний устрій України	6	8
17.	Конституційно-правовий статус місцевого самоврядування в Україні	6	10
	Разом	78	140

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено

9. Методи навчання:

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Конституційне право України»: навчальні заняття, самостійна робота студентів, робота в науковій бібліотеці ЦДПУ імені В. Винниченка та мережі Інтернет, контрольні заходи.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція;
- семінарське заняття;

- консультація;
- екзамен.

У процесі вивчення дисципліни «Конституційне право України» застосовуються наступні методи навчання:

За типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, дослідницький, аналітичний, індуктивний, дедуктивний

За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка.

За системним підходом: стимулювання та мотивація, контроль та самоконтроль.

За джерелами знань: словесні (розповідь, пояснення, лекція) і наочні (демонстрація, ілюстрація).

За рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання.

10. Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу здійснюється шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль - це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до розділів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усної відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- посилання на норми чинного законодавства;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми на *семінарському занятті* - 5 балів:

- **5 б.** ставиться, коли студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

- **4 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

- **3 б.** ставиться студентові, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

- **2 б.** одержує студент, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

- **1 б.** одержує студент, який має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі нормативно-правові акти.

До 3-х балів ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань;

До 2-х балів ставиться студентові, який підготував значний за обсягом та змістом конспект до семінарських занять з певної теми модуля;

1 бал одержує студент, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0** балів.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних

груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: **до 5 балів**.

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

ПІДСУМКОВИЙ (ПРОМІЖНИЙ) КОНТРОЛЬ

Підсумковий (проміжний) контроль проводиться на останньому занятті з кожного розділу. Тривалість виконання контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Форми проведення підсумкових контролів під час вивчення дисципліни «Конституційне право України»:

- комплексна письмова контрольна робота;
- комплексне тестування.

До контрольних робіт допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Контрольні роботи передбачені у формі трирівневих завдань за результатами вивчення тем розділів. Для проведення підсумкового (проміжного) контролю розроблено контрольні завдання двох варіантів. Варіанти завдань для контролю є рівнозначні за трудомісткістю.

За виконання завдань підсумкового (проміжного) контролю студент отримує **контрольну оцінку** (кількість балів):

- максимальна кількість балів - **6** максимальна кількість балів за кожен рівень – **2**.

У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Студентові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення студентом установлених правил виконання контролю викладач позбавляє можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Результати перевірки КР доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Перескладання КР допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

Студент, який не з'явився на підсумковий (проміжний) контроль (незалежно від причини), має право один раз повторно пройти контроль у визначені викладачем терміни під час поточних консультацій.

Підсумкова кількість балів за розділ визначається як *сума балів за всіма формами контролю плюс оцінка підсумкової контрольної роботи*.

САМОСТІЙНА РОБОТА

До 15-ти балів студент може отримати за виконані завдання *самостійної роботи, з них:*

Критерії оцінювання відповідей на теоретичні питання:

- **9-10 б.** ставиться, коли студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на кримінально-правові норми. Студент робить ґрунтовні висновки.

- **7-8 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні неточності у викладі теоретичного матеріалу.

- **5-6 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

- **3-4 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, з труднощами викладає його. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається помилок чи неточностей.

- **1-2 б.** ставиться студентові, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, не послідовно, припускається значних помилок.

Критерії оцінювання практичних завдань

- загальний фактичний та правовий аналіз відносин, викладених у фабулі;
- визначення основного та додаткового джерела правового регулювання;
- загальна остаточна відповідь;
- детальна відповідь;
- теоретичний та практичний рівень правових знань;
- професійні та розумові якості студента.

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ

З дисципліни «Конституційне право України» передбачена така форма семестрового контролю, як екзамен.

Першим етапом семестрового контролю є визначення підсумкової семестрової оцінки як суми підсумкових оцінок, отриманих за результатами засвоєння всіх розділів.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного контролю (максимум 60 балів), яка сумується до кількості балів, які отримав студент на екзамені (максимум 40 балів).

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS

заноситься у Відомість обліку успішності (форма № Н-5.03), Залікову книжку студента (форма № Н-2.03). Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

11. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2					
Теми 1-9	КР 1	Сам. робота	Підсумкова 1	Теми 10-17	КР 2	Сам. робота	Підсумкова 2		Підсумкова семестрова
18	6	6	30	18	6	6	30	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Конституційне право України».
2. Тексти лекцій (в електронному варіанті).

13. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р.; в ред. від 01.01.2020 р.
2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р.
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р.
6. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р.
7. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 р.
8. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р.
9. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.
10. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р.
11. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р.
12. Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 р..
13. Закон України "Про оборону України" від 06.12.1991 р.
14. Закон України "Про охорону культурної спадщини" 08.06.2000 р.
15. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р.
16. Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу» від 12.12.1991 р.
17. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 р.
18. Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 р.
19. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 р.
20. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р.
21. Закон України «Про всеукраїнський референдум» від 26.01.2021 р.
22. Закон України «Про громадянство України» від 18.01.2001 р.
23. Закон України «Про державний кордон України» від 04.11.1991 р.
24. Закон України «Про Державний реєстр виборців» від 22.02.2007 р.
25. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 р.
26. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р.
27. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04. 2014 р.
28. Закон України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» від 10 лютого 1998 р.
29. Закон України «Про Збройні Сили України» від 06.12.1991 р.
30. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р.
31. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27.02.2014 р.

32. Закон України «Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995 р.
33. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р.
34. Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 р.
35. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21 травня 1997 р.
36. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р.
37. Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21.10.1993 р.
38. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р.
39. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 05.04.2001 р.
40. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.0.2015 р.
41. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 р.
42. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011.
43. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р.
44. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 р.
45. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23.04.1991 р.
46. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11.07.2002 р.
47. Закон України «Про столицю України- місто-герой Київ» від 15.01.1999 р.
48. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р.
49. Закон України «Про Центральну виборчу комісію» від 30.06.2004 р.
50. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р.

Основна:

1. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т.Т. 2 / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «Юридична думка», 2008. 800 с.
2. Конституційне право України: прагматичний курс. Навч. посібник. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?sequence=3&isAllowed=y>.
3. Конституційне право. Підручник за заг. ред.. М.І. Козюбри. ОБСЄ. Київ: ВАІТЕ.2021. 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_1.pdf.
4. Конституція України : наук.-практ. коментар / В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін [та ін.]. Харків: Право, Київ: Ін Юре, 2003.
5. Конституція України. Науково-практичний коментар [текст] Станом на 15 травня 2018 р. / за заг. ред. Чижмарь К. І. та Лавриновича О. В. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2018. 290 с.
6. Олійник А. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. Київ. Центр навчальної літератури. 2017. 554 с.
7. Погорілко В. Ф. Конституційне право України : підруч. / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко ; за заг. ред. проф. В. Л. Федоренка. Київ: КНТ, Ліра-К, 2011.

8. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. Т.1 / За ред. В.Ф.Погорілка. Київ: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «Юридична думка», 2006. 544 с.

9. Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи/ Упоряд. Ю.К. Качуренко. 2-е вид. Київ: Юрінформ, 1992. 200 с.

10. Савчин М. В. Конституційне право України : підручник / відп. ред. проф., д.ю.н. М.О. Баймуратов. К. : Правова єдність, 2009. 1008 с.

11. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556 с.

12. Федоренко В. Л. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 616 с.

Допоміжна:

1. Айріян К. Звернення суб'єктів права на конституційну скаргу до Конституційного Суду України: окремі аспекти. *Право України*. 2021. №7. С.157-168.

2. Бакумов О. Відповідальність Парламенту України в системі юридичної відповідальності держави: конституційно-правовий аналіз. *Право України*. 2019. № 7. С. 198-217.

3. Барабаш Ю. Преюдиціальність рішень Конституційного Суду України: проблемні питання теорії та практики. *Право України*. 2010. № 6. С.15-23.

4. Батанов О. Конституційне забезпечення організації місцевого самоврядування в Україні: проблеми формування та шляхи розвитку. *Право України*. 2016. № 6. С. 60-70.

5. Веніславський Ф. Конституційний лад та суспільний ідеал: до питання про базові цінності конституційного ладу України. *Право України*. 2010. № 2. С.120-129.

6. Гладкіх В. Соціальні права громадян в аспекті формування України як соціальної держави. *Право України*. 2005. №10. С. 57-60.

7. Головатенко В. Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції. *Право України*. 2004. №3. С. 14-18.

8. Делія Ю. Юридична відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування. *Право України*. 2003. №10. С. 29-32.

9. Доктрина муніципального права України (тема номера). *Право України*. 2020. № 10.

10. Збірник рішень судів за результатами розгляду справ за позовами суб'єктів виборчого процесу на виборах Президента України 2010 року / редкол.: В. М. Шаповал та ін. К.: Фенікс, 2010.

11. Кампо В. Деякі проблеми розвитку конституційної юстиції в Україні. *Право України*. 2010. № 6. С.125-137.

12. Кампо В. М. Конституційна юстиція: теорія і практика: зб. пр.: 1975 - 2008 / В. М. Кампо ; упоряд.: В. Ю. Барвіцький, М. В. Савчин ; Асоціація правників України ; Тов-во конст. права. К., 2008.

13. Кампо В., Овчаренко В. Деякі теоретичні проблеми конституційного

контролю за додержанням парламентом процедури внесення змін до Конституції України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2011. №3.

14. Клименко О., Данилюк Ю. Сучасні тенденції розвитку законодавства про статус народного депутата України. *Право України*. 2020. №12. С.184-199.

15. Колодій А. М. Громадянське суспільство та правова держава: проблеми і шляхи розбудови. *Право України*. 2010. №7. С.12-18.

16. Конончук С. Г. Непрямі вибори в європейських демократіях. Київ: Агентство «Україна», 2010.

17. Конституційна скарга у системі захисту прав людини в Україні (тема номера). *Право України*. 2018. №12.

18. Конституційна юстиція в Україні: питання теорії та практики (тема номера). *Право України*. 2010. №6.

19. Конституція України: сучасний стан та перспективи розвитку (тема номера). *Право України*. 2016. №6.

20. Контроль за додержанням належної конституційної процедури (за матеріалами, пам'ятками з Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року № 20-рп/2010) / С. Вдовіченко, В. Кампо, В. Овчаренко, Ю. Мірошніченко, В. Речицький. Київ, 2011.

21. Курс конституционного права Украины / под ред. М. А. Баймуратова, А.В.Батанова. Харків: Одиссей, 2008. Т. 1. Общая часть : Основы теории конституционного права.

22. Курс конституционного права Украины. Том 2. Конституционный строй Украины : учебник / под ред. М.А. Баймуратова и А.В. Батанова. Одесса : Феникс, 2012. 800 с. (Серия «Энциклопедия современного конституционализма»).

23. Лемак В. Конституційне правосуддя в державах Центральної Європи: досвід для України. *Право України*. 2010. № 6. 45-53.

24. Лотюк О. Розуміння громадянського суспільства у контексті предмета конституційного регулювання. *Право України*. 2013. №6. С.228-234.

25. Мартинюк Р. Президент і виконавча влада: співвідношення інститутів у практиці сучасних республік. *Право України*. 2020. №3. С.256-269.

26. Марцеляк О. Конституційні засади виборчого права України (загальнотеоретична характеристика). *Право України*. 2013. №5. С. 38-45.

27. Марцеляк О. Статус і функціонування регіональних представницьких омбудсманів: світовий досвід. *Право України*. 2004. №1. С. 149-153.

28. Міжнародно-правові аспекти відновлення територіальної цілісності України (тема номера). *Право України*. 2020. № 12.

29. Мілова Т.М. Культурний (духовний) вимір основ конституційного ладу України. *Право та управління*. 2011. № 2. С.246–254.

30. Молдован В. В. Чулінда Л.І. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина [текст] : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2012. 206 с.

31. Народовладдя через всеукраїнський референдум. (тема номера). *Право України*. 2020. № 8.

32. Німченко В. Референдум як форма народовладдя потребує

конституційного врегулювання. *Право України*. 2013. №6. С. 235-241.

33. Новітній конституційний процес в Україні: питання децентралізації влади (тема номера). *Право України*. 2015. №11.

34. Основоположні людські права: першоджерело та їх міжнародне закріплення (до 70-річчя Загальної декларації прав людини) (тема номера). *Право України*. 2018. №9.

35. Права і свободи людини та громадянина: загальнотеоретичні питання та проблеми забезпечення. (тема номера). *Право України*. 2010. № 2.

36. Самбор М. Надзвичайний стан як умова обмеження права на свободу мирних зібрань. *Право України*. 2019. № 4. С. 183-195.

37. Селіванов А. О. Конституційне правосуддя і конституційна юрисдикція в Україні (доктринальне визначення). *Право України*. 2010. № 6.

38. Скрипнюк О., Батанов О. Актуальні проблеми теорії джерел конституційного права України (аксіологічні, гносеологічні та онтологічні аспекти). *Право України*. 2017. №6. С.39-52.

39. Сліденко І. Д. Феноменологія конституційного контролю. Генеза, природа і позиціонування в контексті аксіологічних, епістемологічних, праксіологічних, синергетичних аспектів : монографія. Київ: Істина, 2010.

40. Совгіря О. В. Конституційно-правовий статус парламентського більшинства (коаліції) и парламентської опозиції в Україні. *Государство и право*. 2011. № 5.

41. Совгіря О. В. Конституційно-процесуальне право України : навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2010.

42. Соляник К. Реформа місцевого самоврядування в Україні: концептуальні проблеми конституційно-правового забезпечення та перспективи розвитку. *Право України*. 2018. №5. С. 207-223.

43. Стецюк П. Вибори у механізмі функціонування конституційної держави. *Право України*. 2013. №5. С. 30-37.

44. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: матеріали наукового семінару (21 червня 2019 р.) / упор. Н. Я. Лепіш. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 396 с.

45. Тихий В. Правова природа Конституційного Суду України, його повноваження, рішення та висновки. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 97-111.

46. Український конституціоналізм: історія і сьогодення (до 100-річчя Конституції Української Народної Республіки 1918 р.) (тема номера). *Право України*. 2018. № 4.

47. Шаповал В. Конституційний контроль в Україні: концепт та інститути. *Право України*. 2016. №10. С.125-140.

48. Шаповал В. Основний Закон України у світовому конституційному вимірі. *Право України*. 2002. №6. С. 125-134.

49. Шаповал В. Суб'єкти конституційного права України: постановка проблеми теоретичного визначення. *Право України*. 2000. №18. С.47-54.

50. Шляхтун П. Колух Конституційний Суд України як надпарламентський орган законодавчої влади. *Право України*. 2020. №1. С.215-228.

14. Інформаційні ресурси

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main	Сайт Верховної Ради України (законодавство)
http://pravoua.com.ua/	Сайт журналу «Право України»
http://www.ligazakon.ua/	Головний правовий портал України
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського